

Szerkesztőségi Iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hova a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1900.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

XXIX. évfolyam. 240. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hóra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órákor.

Péntek, október 19.

Vidéki kereskedők és iparosok.

Nagybecskerek, október 19.

Végre szó esett az elmúlt héten a vidéki kereskedők és iparosok érdekeiről is a képviselőházban. A centralizációnak annyi büne után a közvélemény ébresztő szavára végre felocsudik a parlament is és ha sokat nem is tesz még, de legalább észreveszi, hogy a felcifrázott Budapesten kívül is vannak vidéki városok. Es végre ez is eredmény.

A vidéki iparosok és vidéki kereskedők érdekében nyújtotta be a kereskedelmi miniszter a megrendelések gyűjtésére vonatkozó javaslatát. A pusztuló, folyton hanyatló vidéki iparosok és kereskedők érdekét tartotta szem előtt, a nélkül, hogy a nagyiparnak és kereskedelemnek érdekeit érzékenyen csorbítaná. Mert az eszközeiben nem válogatós verseny korlátozása a nagyiparosok és kereskedőknek is javára szolgál. Vagy a mi kárt annak korlátozásával szenvednek, könnyű szerrel kiheverhetik.

A képviselőház ugyyszólván egyhangulag foglalt állást a javaslat mellett. S aki a javaslat ellen egy, máskülönben érdekes beszédben, különvéleményt jelentett be, a Mezei Mór fölfogása, érvelése, aggodalmas és tulhajtott pesszimizmusa, elszigetelt jelenség volt a Házban és bizonyára az marad a közvéleményben.

A nemzeti erők koncentrációjának politikáját hirdetik és szolgálják. De egyszerűságra és egyes részek arányos és harmónikus fejlődésének politikáját s a mily mértékben szívünkön viseljük gyönyörű fővárosunk sorsát, szívünk épp oly nagy melegével segitenők elő a vidéki központok fejlődését is. Már pedig a vidéki központok kulturális fejlődésével nem tart lépést azoknak anyagi fejlődése, gazdasági haladása. Az pedig, hogy a vidéki ipar hervadozik s a vidéki kereskedelem folyton hanyatlak, köztudomású tény. Oly elszomorító jelenség, amely előtt szemtelenség hunyni nem lehet; földadta magaslátán álló kormányzatnak nem is szabad.

Hegedüs Sándor, mihelyt miniszteri székét elfoglalta, első nagy beszédében a mélyebben szántás politikáját hirdette. Mit jelent ez a mélyebben szántás az államéletben? Jelenti a belterjes gazdálkodást; a gyakorlati feladatok megoldását, oly fontos részletkérdések szerencsés szabályozását, a melyek nélkül az állami és társadalmi életnek hatalmas kerekei nem működhetnek kifogástalanul. Jelenti az igazi bajok feltárását és megorvosolását. Jelenti szóval, hogy a jelszavak felületét át kell törni, hogy a dolgok kérgén át el kell jutni az országos bajok belső lényegéhez, magjához.

Ne roppant területeket szántunk fel felületesen, de amit felszántunk, ott ekénk mélyre vágjon Mert csak az ilyen politika mély szántásaiból nőnek ki a nemzeti jólét és nemzeti boldogulás gazdag kalásza.

A megrendelések gyűjtésére vonatkozó törvényjavaslat visszaélések megszüntetésére irányul. A vidéki kereskedelem zsenge fűcskáját igyekszik megszabadítani az utazó ügynököktől, akik szalag módjára reafonódnak és meggátolják fejlődésüket és növéstüket.

Mezei tulhajtott, vidéki partikularizmus gyümölcsének nevezte a javaslatot. Holott több joggal nevezhetünk mi az ő felszólalását nagy kereskedelmi központok partikularizmusának.

Megvédeni a gyengébb vidéki kereskedelmet, megvédeni nem is a nyakába szakadó verseny, hanem e verseny visszaélései ellen, ez bizony nem partikularizmus.

Nem azért védjük a gyengébbet, mert retrográd eszmék sodrába jutottunk. Hanem megvédjük azért, mert nem az erős, hanem a gyenge szorul védelemre.

Magyarországnak fontos nemzeti érdeke, hogy a nemzeti erők egy főcentrumán kívül sok, igen sok vidéki központ szolgálja, a maga kulturális és anyagi eszközeivel, a magyarság politikai fölényét.

Ezek a vidéki központok a magyar

állameszmének erődjéi. E várakat fel nem adhatjuk, romba dőlni őket nem engedhetjük. Politikai, társadalmi, kulturális és gazdasági missziót teljesítenek e vidéki városok. Nemzeti missziót, amely előtt meg kell hajolni mindenkinek, a ki a részek és egyes szervek egészséges és harmónikus fejlesztésében látja az okos és hazafias kormányzati politika legfőbb feladatát.

A Hegedüs Sándor javaslata ezt a célt szolgálja. Ez az oka, hogy a közvélemény megnyugvással fogadta. Ez az oka, hogy csaknem egyhangulag tette magáévá a képviselőház s annak valamennyi pártja. Bármily tetszetős jelszavakkal is, e javaslat homlokára a retrográd eszmék bélyegét reásütni nem lehet.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken délután 5¹/₂ óráig; ugyanazon napokon este 6-tól 8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7¹/₂ óráig nyitva marad. — Október 3-tól minden szerdán szónap fél órákkal délig urak, délután hölgyek részére

Október 29. Városi közgyűlés.

November 4. Szarvasmarhadíjazás.

„ 8. Utözemle a Rezsó-laktanyában.

„ 20. és 21. Utözemle a honvéd-laktanyában

— A székesfejevári püspök. Nem egy kombinációt bocsátottak már szárnyra a székesfejevári püspöki szék betöltése körül. Mint most egy szegedi esti lap írja, Németh József fölszenteit püspökkel töltik be a megüresedett püspökséget. Ugyanezen forrás szerint Varga Ferenc szegedi apátplébános a kanonoki méltóságra van kiszemelve. Németh József bizonyára azon főpapok egyike, a kit legmáltóbban tüntetne ki a királyi kegy a székesfejevári egyházfőjedelemséggel.

— Az aradi főispán beiktatása. Az aradi új főispánnak, Urbán Ivánnak ünnepélyes beiktatása tárgyában, a megye és a város törvényhatósági tagjaiból alakult bizottság f. hó 17-én ülést tartott. A bizottság a beiktatás programját következőleg határozta: A beiktató november 7-én lesz s Aradvármege törvényható-

A „TORONTÁL“ tárcája.

A jaffai kibarkázás.*)

Csendes víz, haborgó víz. — Arab barkások. — Partraszállás. — Teherhordó. — A szállók ügynökei — Emlékezés a keresztes vitézre — Az ősembről. — Hercehurca. — Ügyes evezés. — A hölgyek kiszállítása. — Török lobogó.

Kibarkázásunkkor a ragyogó kék égről béke áradt. L-heletnyi szél sincs. Csendes a víz, derűsen sima a tenger. Alvó gyermek ilyen. A tenger beilleszkedett öbleibe. Meg sem mozdul. Mintha le volna szegezve. Vigan csobannak meg az evezők. Csak a parti enyhe vándorszelők ringatják meg olykor egy kevéssé a fodrokat. Könnyedén himbálózik a bárka, mely csobogva közelít. A partra szállító arabusaink könnyen előlegezhették a bizalmat.

A sziklafogak között egymás mellett villanva el a teherbarkák, fogalmat szerezhettünk magunknak borzongásszerű érzések közt, milyen borzadalmas lehet az, mikor megmozdul a tenger, kavargog. A mikor zendül a szél s felsóhajt. Remegtet a vihar rémes orgonája s átveszi a szél hangos birodalmát, felborzolja a vizeket, előbb megtáncoltatja, azután ragadja magával a deszkavilágot. Es dühöng a lel-etrázó szél, mintha megállni sem akarna, foszlányokká tépi

* Mutatvány szerzőnek Keleti ég alatt Palesztinában című most megjelent szentföldi utirajzából. A díszes kötetű, képekkel illusztrált könyv ára 6 korona. Kapható Zomborban a szerzőnél.

a habokat, mennydörgésszerű lesz moraja, zajlása.

A nehéz víz ilyenkor a kőhátakra kapaszkodik fel, eltorlaszolja a sziklakapukat.

Most, mikor a barkák egymás mellett felénk surrantak, nyugodtan gyönyörködhetünk a hajó fődélzetéről, mint pörögtek alá a hig opál-cseppek a gyors lapátok éléről, a mélyebb járású barkák mint turták halomra a vizet.

Jó megfigyelés esik a partszegélyen sürgőforgó népeletrre. Az arabok ugyancsak hadartak a szapora nyelvükön. Az arab torokhangok vad zajgása, a szájak csattogása felhangzik a horgonyvetett Achillere. Ismét részünk lesz a dulakodásban.

A kait szolgálatában lévő emberek szolgálataikat ugyancsak ránk erőszakolták, de a vad modoru fickók az alatt, a létért való küzdelemben egymásban is felkavarták az epét s az evezővel is megfenyegették egymást. Egy némelyik olyan, mint a veszett hörcsög. Mig a felér fogukat villogtatják, azonközben verejtékük vastag cseppei potyognak.

Az ilyen partraszállás, először ha érdekes is volt, másodsor már csak tűrhető, da a harmadszoriban, ha lehetne, inkább menekülnék előle.

A mi utitársainkat is hátukon vitték partra az arabok. A ki Keleten utazik, ne keresse a kényelem őét, sőt hozzon áldozatot a megszokottjának.

Nézzük csak a szegény teherhordót, a ki előttünk, mellettünk súlyos podgyász által föl-

puzottan görnyed, terhét homlokához erősíti, barommódra kötéllel. Erős munkába fogta őt az élet gondja, küzdelme. Arca, keze, tapaszokkal van beragatva. Izma feszül, nyakerei kidagadnak. Tar koponyája gyöngyös. Csoda, hogy nem rándul meg valami az önfentartási ösztön eme utolsó rabszolgájában. Nincs a rabszolgáság eltörölve, csak a neve van megváltoztatva.

A szállók aranypaszomántos felszabkázott ügynökei, a kalmár szellemű buzgó sietők, ezáltal, habár a hajlongásoktól csaknem ketté törték derékban, velünk fogást nem csinálhattak, mert a barátok vendégszeretét vették igénybe arra a pár órára, melyet Jaffában voltunk töltenők.

Más milyen dulakodást, kibarkázást látott Jaffa, az ősvilág eme legrégebb kikötővárosa, mikor az eszme alakot öltvén magára, a hősök sisakot borítottak fejükre, kardot kötöttek az oldalukra. Valami láz költözött ereikbe s mentek gyalog s jöttek uszovárakban. Törtettek előre Európából a hithű férfiak, baj edzett hősök, keresztes vitézek, a harsonák dalára harc heve gyuladovván szívükben. Erre is vonultak fel a nehéz küzdelemre, a paizsot előre tartván, melyen ágaskodó koronás oroszlán van.

Ilyeneknek álmodja fantáziám a középkor lovagjait.

A keresztes duló erővel vívott élet-halál harcot a félholddal s mind a kettő, ereje javát vívén harcba, legyőzni nem hagyta sem ez, sem az magát. Világtörténetet irtak kardjuk hegyével. A vallási háborúk fanyar gyümölcséből mag-

ságának diszközgyűlésével veszi kezdetét. Utána a város házában lesz közgyűlés, melynek befejeztével d. u. 2. órakor banket következik a főispán tiszteletére. Este a színházban diszélőadás. A beiktatóra a megye meghívta a hat szomszédos megyét: Békés, Csanád, Hunyad, Temes, Bihar és Alsófehér vármegyét, a város pedig a szomszédos három várost: Temesvárt, Szegedet és Nagyváradot.

— A T. H. É. V. igazgatóságának hivatalnokai karát a magyar államvasutak igazgatósága tudvalevőleg szétosztja a szélrózsa minden irányában. Az igazgatóság újabb a szomszédos szegedi üzletvezetőséghez helyezte Lowiezer Mihály főellenőrt, Kacsányi Miklós számíttisztet, Rainer Sándor és Kertész István irodatisztet. Az áthelyezett tisztviselők, mint onnan nekünk írják, már megérkeztek Szegedre s elfoglalták hivatalukat.

— Főispánból — közjegyző. A hivatalos lap mai száma közli a szabadkai kir. törvényszéknek azon hirdetését, hogy Flath Viktor volt újvidéki főispán, jelenleg szabadkai kir. közjegyző, irodáját 1900 dik évi október hó 15-én nyitotta meg.

— Eljegyzés. Néhai Kollárics Mihály Torontál vármegye volt főpántárosának szép és nagyműveltségű leányát, Erzsikét tegnap jegyezte el Eötvös Gusztáv Baranyavármegye árvászekének I. aljegyzője.

— Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Hajdu Vilmos budapesti vámgyakornokot a pancsovai fővámhivatalhoz vámsegéd-tisztté nevezte ki.

— Nyugdíjazott tanító. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Popovits Simon, németi gör. kel. szerb hitfelekezeti tanítót évi 820 korona nyugdíjjal f. évi október hó 1-től kezdődőleg nyugdíjazta.

— Helyettesítés. A sztárcsovai áll. elemi iskolához Rétháti Miklós elhalálása folytán üresedésbe jött állásra a folyó tanév végéig Babics Rezső állami tanító rendeltetett ki szolgálatára.

— Új tanító. A hertelendyfalvai állami elemi iskolánál üresedésben lévő tanítói állásra ifj. Lenhardt Ferenc okleveles tanító, az ottani állami iskola buzgó és közelismerés mellett szolgáló igazgatójának fia nevezetett ki.

— Egő kis leány. Nagy izgalmat keltett ma reggel a Hunyady utca aszfaltján járó-kelő közönség soraiban egy 2-3 évesnek látszó csöppenség, akinek egyszerre lángot vetett a ruhája. A kis leányt egy nagy kendővel letakarták s bevitték a vásárló jószívű nének egy ház kapujába, ahol lezaggatták róla égő szoknyácskáját. A kis leánynak az ijedtségen kívül egyéb baja nem lett. A jó emberek gondoskodtak egy másik új szoknyácskáról s a kis leányt már új ruhában, kezében két nagy körtével adták vissza az ötlet aggódva kereső édes anyjának. Az aszfalton valamelyik cigarettás férfi, vagy gyermek égő gyufát dobott el s az gyújtotta meg a kis leány ruháját. Rendőr nem volt látható.

— Elodázott üzletvezetőségek. A vasuti üzletvezetőségek dolgában rendesen jól értesült szegedi lapársaink jelentik, hogy a kereskedelmi miniszter a tervezett négy új üzletvezetőség felállítását elhalasztotta, mert nincs rendelkezésére a reformhoz elégséges pénz.

— Erőszakos magyarosítás Nagy-Kikindán. A nemzetiségek nemcsak az országban, de annak határain messze túl is fájdalmas hangon jajgatnak a magyarok túlzó sovinizmusa miatt, mely megöl minden nemzetiséget és erőszakkal igyekezik beolvasztani mindenkit, ki a haza határain belül lakik, a magyarságban és nyelvben is magyarrá tenni. Ime egy példa a barbár magyarok erőszakosságáról. A nagykikindai községi iskolába — mint ottani levelezőnk írja — rendőri karhatalommal hoznak fel egy tankötelet beiratás végett. Midőn arra kerül a sor, hogy a gyermek nevét beírják a felvételi anyakönyvbe, a gyermeket, mivel a beíró tanító magyarul szólította meg, azt mondja az anya németül, hogy a gyermek nem tud egy szót se magyarul, hanem csak szerbül. Hát hogy hívják a gyermek apját? Puskás Ferenc — volt a válasz. Az anyja sem tud magyarul? Nem, hiszen az szerb. Hát maga micsoda? Német. — Egy magyar ember és egy német asszonytól származott gyermek szerb anyanyelvű. Nem furcsa ez? Es mégis erőszakosan magyarosítunk.

— Csaló vigéc Nagybecskerekén. Egy veres képű, nagy orru vigéc járja sorra néhány nap óta a házakat, világos ruhában, hóna alatt két vég vászonnal. Mindenütt egyik jóhírű fővárosi cég utazójának adva ki magát, a ki egy kis kalaberbe elegyedett bele s elvesztvén összes pénzét, most a két vég vászont kínálja potomáron megvételre. Kibontja a csomagot s a legszébb rumburgi vászon tűnik a felületes és hozzá nem értő szemlélő elé. Pedig a vigéc meséje csak arra való, hogy megtévessze a közönséget, mert avaszon direkt becsapási célokra készített hamisítvány. Egy urnő és egy varró nő mentek ma panasza a rendőrségre, magukkal hozva a reájuk szózott olcsó vászont, ami nem egyéb a legközönségesebb fajta siffonnál, ami gyári úton van átváltoztatva rumburgi vászonná, ami ha mosásba kerül, hálószerű szövedéket ad. A közönségnek meg lehet az üdvösséges tanúsága ebből is, hogy olcsó husnak hig a leve, a miért is a saját érdekében cselekszik mindenki, ha az efféle házálva kínált portékákat nem veszi meg, sőt nagy szolgálatot tesz a közügynek, ha az ilyen országcsaló vigéceket a rendőrség kezére szolgáltatja, ahol majd elveszik a kedvét hasonló szédelgésektől.

— A hólapda üzet. A hólapda üzet neve alatt ismert szélhámosság a vidéken is tért foglalt. E nagyarányú szédelgés ellen Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter most erősen fellépett. Körrendeletet intézett az ország összes másodfokú iparhatóságaihoz, melyben a hólapda-üzet elleni erősen fellépést s ennek a szédelgésnek a tökéletes kiirtását követeli.

— Új szivarok. A pénzügyminiszter közhírré teszi, hogy az általános forgalomban lévő valódi havanna-szivarok árjegyzékében felvett Regalia Britanica, Regalia Londres, Regalia Media és Londres szivarfajok a készletek elfogytával a forgalomból kivételnek s ezek helyett a Lirió de Oro gyárból származó következő négy új faj valódi havannaszivar fog az alább megjelölt árakon az általános forgalomban lévő dohánygyártmányok árjegyzékébe felvétetni: Perfecto. 50 darab egy ládácskában az árusok részére 23 korona 50 fillér, a fogyasztók részére 26 korona, darabonként 52 fillér. — Predilectos. 50 darab egy ládácskában az árusok részére 17 korona, a fogyasztók részére 19 korona, darabonként 38 fillér. — Regalia chien. 100 darab egy ládácskában az árusok részére 27 korona, a fogyasztók részére 30 korona, darabonként 30 fillér. — Couchas. 100 darab egy ládácskában az árusok részére 23 korona, a fogyasztók részére 26 korona, darabonként 26 fillér.

— Nazarénus katona. Momirov Alexa nagybecskereki legény még két év előtt került katonasorba és a honvédséghez osztották be. A legény azonban előzőleg magába szivta a nazarénus vallás tanait, amely tudvalevőleg tiltja a fegyverviselést. Akár mit mondtak neki felelővalói, mindent megcselekedett, de a puskát nem akarta kezébe venni. Miután a katonaságnál alkalmazott fegyelmi büntetések célra nem vezettek, a makacs legényt a szegedi törvényszék elé állították, amely két évi börtönt mért rá. Momirov Alexa a legpéldásabb magaviselet mellett kiülte a két esztendő a szegedi csillagbörtönben s toloncuton egyenesen Nagybecskerekre küldték az ittlevő honvédszázadhoz, hogy leszállítsa katonai idejét. De bizony a kétévi börtön nem törte meg, mert inkább szíjját enged hasítani a hátából, de a fegyvert még sem fogja a kezébe. Minden valószínűség szerint vissza fog menni a börtönbe.

— A megrabolt gyógyszerész. Megirtuk annak idején, hogy Binder Károly újpécsi gyógyszerész lakásába ismeretlen tettesek éjnek idején betörték s elemeiték drága Chok bore fegyverét, melyet másnap reggel akart kipróbálni s elloptak gyógyszerész-tára kézi pénztárából 300 korona készpénzt. A csendőrség erősen nyomozott s a tetteseket négy szőregyi cigány személyében már el is fogta Zombolyán. A cigányok ugyanis átrándultak Zombolyára s itt feltűnő módon szőrték a pénzt s gyanús bevásárlásokat tettek, ami felkeltette a hatóság figyelmét. Vallatásra fogták hát őket s a vallatás vége az lett, hogy beismerték azt, hogy Binder Károly újpécsi gyógyszerésznél ők tettek látogatást. A lopott pénznek csak csekély részét találták már meg. A drága fegyvert Gyertyámos határában ásták el, nehogy árulójuk legyen, ahol meg is találták Cigányaink jelenleg Nagy-Kikindán ülnek vizsgálati fogságban.

— Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabb a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Woog József, r. k. nap-számos és Örvény Katalin, r. k. cseléd. — Jankahidác György, g. k. földműves és özv.

zott fel azután az örök harc elemében, az emberben, a sok századra menő vallási gyűlölség, mely vért követelt vér ellen.

Most, a félhold elhomályosultával, könnyebb volna az európai hatalmaknak Palesztinát elfoglalni a Dán usque ad Bersabé.*) Nem sok kellene hozzá, néhány hadihajó, uszó fekete vár, tökéletesebb ugyan, mint a milyenek a keresztetek jártak és egy fegyvermezett hadsereg, ha nem is olyan nagy, mint a keresztetek fegyvermezett csapata volt. De hát most keresztetek vitézek nincsenek. Most sok más dolog van Nyugaton.

Minden kornak meg volt a saját eszméje, minden kornak meg voltak a maga hősei. Ne kicsinyeljük azért a multat soha, mert azon épült fel a jelen. Higul, tisztul az emberi agyvelő a teremtés óta, mennyit fog még tisztulni, sejtésünk sem lehet arról ezidőben, valamint nem volt sejtése az ősembernek, mikor otthon náért, a földbe, sziklába vágott hajlékéért az ősalatokkal, a részben már kiveszett szörnyetegekkel küzdött, — hogy milyen kényelmes otthonokat fognak maguknak rendezett államokban alkotni a késő utódok.

A párisi „Jardin d'acclimatation“ e tárgyú körképe jutott az eszembe, Azsia partján, az ősemberrel gondolkozván. De most el veletek európai gondolatok, mikor ar a kell gondolnunk, miként szállhatunk könnyebb módon az ázsiai partra.

*) Dán volt az északi, Bersabé a déli határváros. A bibliai kifejezés: Dántól Bersabéig, az egész országot jelenti.

Nem tarthat sokáig az okoskodás. Nemcsak a hajónk telt már be rajuktól, de ragadták is már a barna bőrű arabok a máháinkat. Egy-más kezéből is kicsavarják azokat, miközben csattogtatják fogukat és kicsordul belőlük az indulat.

A csattogtatást elengednők, de azokat a hófeléren zománczott fogsorokat megirigyelné tőlük valóban — ha már az, előbb Páris emlittem — mondjuk eszmetársítás folytán — a legfinomabb francia dáma is.

Atatunk szerencsésen a herce-hurcán, nehez cipekedésen. Tovább tartott, mint azt elmondom. A nehéz dologban ereik mintha szét akartak volna pattanni. A seikk erősen, féddő szót is hallat, ha már maga is megsokalja a kapkodást, torzsaikodást.

Ügyeltek az embereink, hogy idején vonják be az evezőket, nehogy a szük (8 méter) vaskapukon erősebb horzsolást szenvedjen a bárka, vagy léket kapjon valamely hegyes szirtfokhoz ütdve.

A derekasan végzett munka után az evezők ügyes kezelőinek kijárt a nagyobb bakhsis. Borralalónak nem mondhatom, mert az arabok nem isznak bort. Nem alkoholisták.

Legjobban rösteltek a társaságunk hölgy tagjai, a kiket ép úgy, kiméletlenül, mint minket férfiakat, a gyenge két kezüket erősen összefogva, mellre szorítva, mint gyolcsot, a hátukon vitték ki a bárkából a vállövig, félmeztelenségig feltűrközött, edzett izmu, vállalkozó arabusaink.

A cipekedés alatt le is esett egy gazdag

hajtulajdonosnak a hajtorlasza. Keleten nem lehet kacér párisi kalapot viselni.

A rengeteg nagy tengervíz, a szárazföld egész közelségében, a vízi szikla határon túl úgy elposványosodik, hogy az elomhuló bárkát sem emeli. Azért visznek ki belőle. Bárkafogó cölöpökhez sem kell kötni azokat.

A parton kitoró örömmel fogadják a hajó érkezését, a mely eseményszámba megy ott s pénzt hoz a városba.

Sötétképi emberek rajzottak előttünk. Ki ide, ki oda törekedett.

Sovány póznára húzott török lobogó, vérpiros mezőben fehér félhold, csillaggal jelzi, hogy a török császár uralkodói területére léptünk, annak a khalifa-szultánnak a földjére, a ki képviseli Allah földi árnyékát.

A félhold a zászlón, a mohamedán világ uralmát hozta emlékeztetünkbe, mondják: A zsíát.

Az, hogy a lobogó foszlányos volt, az ország mostani politikai helyzetét tüntette föl.

A lobogó puha, színes vászna, mely hegyén, nesztelenül fordult egyet a légben, a beteg embert juttatja eszembe, a ki már nem árt senkinek, örül, ha őt magát békén hagyják.

A lobogó néma suhogása közben árnyat vet a földre. Sötét sávot a helyzetre.

A lobogót meg-megingatta, csavargatta a parti szél. A dőlő hatalom minden kis rázkódástól meginog.

Vértési Károly.

Sztó
Leop
r. k.
rok
fed

műv
fia.
Kis
rk.
föld
fia.
Kelen
Káro
nos,
Dusa
rk.
föld
mos,
leány

szül.
— F
leány
hónap
rk.
vát
Mihál
Mony
tűdő
Julian
szül.
— C
gőres
napsz
gk.
Taná
— K
leány
gk.
Schen
idült
napsz
— J
bélhur
ács, a
kovács
szül.
Koszb
bélhur
vaity

a tem
títő o
kitűnő
nyes h
tok a
ezen i
minek
mény,
dik ve
delvide
janak
alkalm
fordulj
meleg
igénybe
gálatai
delkene
gyorsan
sület e
százale
ségkiví
minden
kedelm
Telefon

Sz
V

*

gyöny
száma,
gatni.
szinre
előadás
ret a t
a kora
kart. A
liet B
a közö
gatta
kittűnő
solták
felvona
mentár
tűnő e
ki Ve
termés

Sztojkov Vazulné szül. Jovanov Anna, g. k. — Leopold István, r. k. pincér és Lajher Erzsébet, r. k. — Steria István, g. k. kereskedő és Marok Olga, g. k. — Erdélyi Kristóf, r. k. cserépfedő és Czöllner Mária, r. k.

Születések: Ambrózy Péter, rk. közműves, fia. — Versching József, rk. közműves, fia. — Szabó Frigyes, rk. lakatos, leánya. — Kiss György, rk. földműves, fia. — Bartha István, rk. földműves, fia. — Sztanojev István, gk. földműves, leánya. — Oláh Rozália, rk. cseléd, fia. — Jóljárt István, rk. földműves, fia. — Kelemen András, rk. közműves, fia. — Balala Károly, rk. kötélverő, fia. — Nagy Mihály János, rk. kocsis, leánya. — Tabacski-Pivarszki Dusan, gk. napszámos, fia. — Lauer Ferenc, rk. vasúti altiszt, leánya. — Rosta Antal, rk. földműves, fia. — Berberszki Pál, gk. napszámos, leánya. — Monyak Mária, rk. cseléd, leánya.

Halálozások: Dr. Plechl Szilárdné, szül. Poroszkay Szidónia, rk. 54 éves, széhhüde. — Keller Mária, rk. 2 napos, harisnyakötő leánya, életgyenge. — Arszin Dusan, gk. 5 hónapos, napszámos fia, göröcsök. — Keller József, rk. 4 napos, harisnyakötő fia, életgyenge. — Horváth Emma, rk. 19 éves, májlob. — Páffy András Mihály, rk. 11 hónapos, varrónő fia, göröcsök. — Monyak Hajnalka, rk. 18 hónapos, cseléd leánya, tüdőlob. — Prohászka Ignác, szül. Drák Julianna, rk. 27 éves, tüdővész. — Barys Ferenc, szül. Mesznik Janka, rk. 43 éves, szervi szívhaj. — Csókás János, rk. 6 hónapos, ács fia, göröcsök. — Vorgity Milorád, gk. 18 hónapos, napszámos fia, göröcsök. — Francuski Mladen, gk. 30 éves, fogházor, tüdővész. — Kósa Tamás, rk. 25 éves, napszámos, hagymáz. — Keszek Katalin, rk. 28 napos, földműves leánya, életgyenge. — Gardinovácski Vidoszava, gk. 3 éves, városi rendőr leánya, béhurut. — Schenkeri Katalin, ág. ev. 72 éves, hajadon, idült veselob. — Csikós Lőrinc, rk. 37 éves, napszámos, billentyűk elégtelensége (Insufficiencia). — Jurisin Mila, gk. 3 éves, napszámos nő fia, béhurut. — Kecskeméti Adám, rk. 72 éves, ács, aggkór. — Konrad József, rk. 63 éves, kovács, végelgyengülés. — Özv. Petrovics Lázárné, szül. Pettkovich Anna, gk. 85. éves, aggkór. — Koszó Boris Mária, rk. 2 hónapos, cseléd leánya, béhurut. — Mirsch Drágyiné, szül. Levaity Boszilyka, gk. 35 éves, hashártyalob.

— Kiváló emberbaráti intézményt létesített a temesvári kereskedelmi egyesület helyközevitő osztályával, mely eddigi fennállása alatt is kitűnően bevált. A kezdet nehézségeit és kicsinyes hiányait az egyesület a szerzett tapasztalatok alapján lehetőleg megszüntette, úgy hogy ezen intézmény immár kifogástalanul működik, minek legjobb bizonyítékát képezi azon körülmény, hogy főnökeink mindjobban igénybe kezdik venni. Kívánatos volna azonban, hogy a délvidek összes kereskedői és szaktényezői szokjanak hozzá, minden náluk bekövetkező üresedés alkalmával elő sorban a fenti egyesülethez forduljanak. Részünkről kereskedőinknek legmelegebben ajánljuk eme helyközevitő osztály igénybevételét, annyival is inkább, mivel szolgálatai kereskedőinknek ingyen állanak rendelkezésükre és mivel az elintézés lehetőleg gyorsan és lelkiismeretesen történik. Az egyesület eddig is a jelentkező segédek kerek 50 százalékát tudta elhelyezni és az eredmény kétértelműtől még nagyobb is lehetne, ha a főnökök minden üresedést bejelentenek. (Cim: Kereskedelmi Egyesület Temesvárott, Hungaria palota. Telefon-szám 446.)

Színház és irodalom.

Színházi műsor.

Szombat: *Névtelen levelek.* (Francia bohózat.)
Vasárnap: *A muzlyai bankó.* (Népszínmű.)

* **A boszorkányvár.** Milöckernek a gyönyörű operettje, melynek nincs egy száma, amit ne volna érdemes végighallgatni. tegnap telt ház mellett került színre. Még pedig kifogástalan, összevágó előadásban, melyért egyaránt illeti a dicsőretet a társulat egyes énekerőit, a rendezőt, a karnagyot, valamint az ének- és zenekart. A darab legnehezebb szerepét, Coraliét Bercezik Margit énekelte. Különösen a közönség zeneértő része gyönyörrel hallgatta az ő minden tekintetben kielégítő, kitűnő iskolára valló énekét. Meg is tapsolták minden egyes áriáját, a harmadik felvonásbeli nehéz finále után pedig elementáris erővel tört ki a tapsvihar. Kitűnő estéje volt Reviczky Etelnek is, ki Verust játszotta a nála megszokott teremtésességgel. A tapsban neki is bő-

ven volt része a „kis ámitás“ kuplé kedvéért (pedig ugyancsak sokszor énekeltek a becskerek színpadon) még a függőnyt is külön kellett felhuzni. Léva y Margit igen kedvesen játszotta és szépen énekelte Marcsa partieját. Úgyes volt a két férfienekes, Falussy és Baranyai, bár ez utóbbi nem volt a legjobban disponálva. A kisebb szerepeket Szepessy Paula, Tábori, Miklóssy, Heltai látták el kifogástalanul. Az ügyes rendezésért Bagi Gyulát, a zenekar ismételtten konstátálható haladásáért a karnagyot illeti elismerés.

* **A félneműek.** Regény, írta: Jane de la Vaudère. Fordította báró Podmaniczky Horác. Kiadja Sachs és Pollák könyvkiadó vállalata Budapestben. (VI. Andrassy-ut 37.) A nagy nemzetközi világvásár — a párisi világiállítás — feltárta az egész művelt világ előtt azt a két ségbejött erkölcsi súlyedést, melyben a modern francia társadalom manapság sanylik. A Párisba zarándokolt népek százazrei személyes impressziók alapján győződhetek meg, hogy a francia dekadence eljutott immár arra a fokra, melyre a primitiven egészséges magyar társadalom ma még szűdülve tekint. Beigazolódott, hogy a Prevost-k, Pierre Louys-k, Zolá-k, minket iszonyattal eltöltött erkölcsrajzai nem tulszók — mint eddig sokan hinni szerették volna — hanem szomorú valóságok, melyeket igazságban aligha mulhat felül valami, hacsak nem maga az — élet. Ezeknek a kegyetlen igazmondóknak táborába most egy új, genialis író lépett: Jane de la Vaudère, A félneműek című regényével, melyben a perverz Párisnak még az eddigieknél is rikitőbb képét adja. Amit Zola a „Fécondité“ ben állít, hogy párisi anyák öntudatosan veszik magukra a terméketlenség átkát, csak hogy az anyaság gyötrelmeitől megszabaduljanak, azt Vaudère „A félneműek“ ben még általánosabb körságnak mutatja be. Megrajzolja az előkelő leányt, aki az orvosi tudomány segítségét veszi igénybe, hogy már mint leánya a következmények től való félelem nélkül élvezhesse a szerelem gyönyöreit; megrajzolja ezeknek a félneműeknek egész női társadalmát, hol a férfi értéktelen eszközé senyved, hogy helyét a — lesbosi szerelem foglalja el. Így tárja fel A félneműek a párisi fajtalanságnak nálunk még nem is sejtett, izgatón borzalmas titkait, olyan művészettel, hogy érette megbocsátjuk a veszedelmes terrénumot is, melyre a szerző e regényével lépett. A félneműek egyedül jogosított, teljes magyar kiadása a műhöz méltó gonddal kiállítva, stílizált címlappal, 8° alakban jelent meg s bolti áron 1 frtért minden könyvkereskedésben kapható.

TÁVIRATOK.

A pénzügyi bizottságból.

Budapest, okt. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága holnap tartandó ülésében a kisebb tárcák, esetleg a belügyi tárcá költségvetését fogja tárgyalni.

A pápa gyöngékedik.

Budapest, okt. 19. (A „Torontál“ ered. táv.) Rómából jelentik: A pápa gyöngékedik, minek következtében a tegnapi audiencia elmaradt.

Ellopott vasuti pénztár.

Budapest, okt. 19. (A „Torontál“ ered. távirata.) Bajáról sürgönyzik, hogy az ottani állomás épületében az éjjel betörők jártak és magukkal vitték az állomás pénzkészletét rejtő vasszekrényt.

A kínai veszedelem.

Budapest, október 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Shanghaiból jelentik: A zavargások miatt két itteni bankár csödbe került, másik kettő pedig fizetési nehézségekkel küzd.

A németek visszavonják itteni csapataikat.

Budapest, okt. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pekingből sürgönyzik: Megerősítik a hírt, hogy a franciák Paotingfut bevették.

Li Hung-Csang és Csing herceg a diplomáciai testületnek jegyzéket nyújtottak át, hogy kezdjék meg a béketárgya-

lásokat, amelyen a hatalmak terjesszék elő követeléseiket.

Budapest, október 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tiencsini jelentések szerint az egész császári család Szinganfuban van.

Budapest, okt. 19. (A „Torontál“ ered. táv.) Honghaj-ból jelentik: Az ide érkezett kínai hivatalnokok megerősítik a hírt, hogy a császárnét Tuan herceg terrorizálja azzal, hogy a prezumtiv trónörökös Pucsun, Tuan fia meghalt.

Li Hung-Csangot Paotingfu átadása miatt uiból degradálták.

Pekingből sürgönyzik: Kanton mellett dinasztia-ellenes mozgalom tört ki.

Budapesti gabonafőzsde.

Budapest, 1900 október 19.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilos	50 szilcsge.		kilos	50 kilogr.		
		kor-10	kor-12		kor-10	kor-12	
Bánsági	6	76	7.45	7.55	80	0.—	0.—
Tiszavidéki	„	76	7.35	7.50	80	7.75	7.85
Pestvidéki	„	76	7.25	7.40	80	7.65	7.75
Bácskai	„	76	7.60	7.60	80	0.	0.—

Rozs	uj	elsőrendű	kilos	6.85	7.10
„	„	másodrendű	70—72	6.85	6.85
Árpa	„	takarmány	80—82	5.90	6.10
„	„	égetni való	62—64	5.50	5.80
Zab	„	sörtőzésre való	64—66	6.—	0.—
Tengeri	„	bánsági	39—41	5.50	5.70
„	„	másnemű	—	6.40	6.40

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 19. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Erős kínálat mellett gyöngé vételkedv. Az árak változatlanok. Üzletmenet bágyadt. Fölmondott 180.000 mm. buza, 3000 mm. rozs, 1000 mm zab. A mai határidőüzlet jegyzései:

Buza okt. végére	7.43—7.44
„ 1901. épr.	7.88—7.89
Rozs okt. végére	7.05—7.06
Zab „ „	5.45—5.46
„ 1901. májusra	5.06—5.07
Tengeri okt. végére	5.45—5.46
„ 1901. májusra	4.98—4.99

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1900. évi október hó 19-én megtartott országos vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.80 korona
kétszeres	„	6.20 „
rozs	„	6.10 „
árpa	„	5.— „
zab	„	5.50 „
kukorica uj	„	5.— „
repe	„	10.80 „
széna I.	„	2.90 „
„ II.	„	2.50 „
szalma I.	„	1.50 „
„ II.	„	1.— „
burgonya	„	2.50 „
marhahús I. 1 kilogr.	„	—96 „
„ II.	„	—88 „
borjú hus	„	1.20 „
disznó hus	„	1.04 „
juh hus	„	—72 „
zsir	„	1.04 „

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, péntek, 1900. október 19-én: Zónaelőadás, mérsékelt helyárrakkal:

Sulamith,

Jeruzsálem leánya.

Keleti opera ballettel, 6 felvonásban és egy nyílt változásban. Zenéjét szerzette: Goldfaden Ábrahám.

Személyek:

Monaoh, jeruzsálemi polgár	—	—	Tóth Lajos
Sulamith, leánya	—	—	Revitzky Etel
Absolon, gazdag makkabeus	—	—	Falussy István
Cingitang, szolgálja	—	—	Juhay József
Áron, főpap	—	—	Heltay Jenő
Abigail, leánya	—	—	Léva y Margit
Ezriel	—	—	Gara Jenő
Belizar ben Zadik	—	—	Szabados László
Avidonoh ben Semüel	—	—	Baranyai Ferenc
Jeremiás ben Arie	—	—	Tabory Emil
Rebeka	—	—	Mezei Irma
Ciporah	—	—	Erdélyi Cornélia
Dinorah	—	—	Erdélyi Lilike
Dajka	—	—	P. Szepesti Paula

Zsidó zarándokok, ifjak, szüzek, asszonyok.

Kezdeté este pont 8 órakor.

Holnap, szombaton, október hó 20 án: Ujdonság, Itt először: Ujdonság.

Névtelen levelek.

Francia bohózat 8 felv.

